21 501-30 Raad voor Concurrentievermogen

Nr. 715 Brief van de minister van Economische Zaken en Klimaat

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 oktober 2026

Op 24 september 2026 vond de formele Raad voor Concurrentievermogen plaats in Brussel. Deze Raad stond in het teken van het onderdeel Interne Markt & Industrie. Met deze brief stuur ik u het verslag van de Raad. Ook stuur ik u het *joint statement* dat Nederland heeft ingebracht met tien andere lidstaten over de definitie van ondernemingen in moeilijkheden in de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV) en de Richtsnoeren voor Reddings- en Herstructureringssteun (RRH).

Verder maak ik van de gelegenheid gebruik om een non-paper over vereenvoudiging van statistiekwetgeving met uw Kamer te delen. In het non-paper pleiten Nederland en zes andere lidstaten voor lagere administratieve lasten en kosten van Europese statistieken, zowel voor bedrijven als voor statistische bureaus, onder meer door moderne methoden voor gegevensverzameling en het beter benutten van bestaande administratieve gegevens.

De minister van Economische Zaken en Klimaat,
H.G. Herbert

Verslag formele Raad voor Concurrentievermogen op 24 september

De formele Raad voor Concurrentievermogen (hierna: Raad) op 24 september jl. stond in het teken van Interne markt en Industrie.

Fusierichtsnoeren

(Gedachtenwisseling)

Tijdens dit agendapunt werden de lidstaten door het Raadsvoorzitterschap gevraagd naar hun oordeel over de conceptrichtsnoeren voor fusies: bieden die voldoende duidelijkheid voor concurrentievermogen, innovatie en groei, en is er een passende balans tussen schaalvergroting en effectieve mededinging? De Commissie presenteerde haar ontwerp-herziening van de fusierichtsnoeren. Deze zijn gericht op het moderniseren van fusiecontrole, zodat deze beter aansluit bij de huidige economische uitdagingen, zoals digitalisering, geopolitieke spanningen en de noodzaak dat bedrijven kunnen opschalen.

De Nederlandse inbreng benadrukte het belang van gebalanceerde regels die zowel strategische autonomie als interne mededinging waarborgen. Nederland steunde de opname van een toelichting in de richtsnoeren over de vraag wanneer de overname van een start-up niet tot mededingingsproblemen leidt (*Innovation Shield*). Ook steunde Nederland de invoering van de *Theory of Benefit,* waarmee fuserende partijen explicieter en eerder in het proces de kans krijgen om een onderbouwde uitleg van de voordelen van een fusie voor de consument te geven. Wel vroeg Nederland om meer concrete richtlijnen voor het kwantificeren en beoordelen van dynamische efficiënties, zoals innovatievoordelen. Daarnaast pleitte Nederland voor het opnemen van hypothetische voorbeelden in de richtsnoeren om meer duidelijkheid te geven en de rechtszekerheid te vergroten, met name voor start-ups en scale-ups. Tot slot benadrukte Nederland dat opschaling niet alleen via fusies kan plaatsvinden: versterking van de interne markt blijft essentieel voor Europese bedrijven om wereldwijd te concurreren.

Lidstaten waren verdeeld over de mate waarin geopolitieke overwegingen moeten meespelen in fusiebeoordelingen. Een groep lidstaten pleitte voor soepelere regels om Europese bedrijven te laten opschalen, terwijl anderen waarschuwden voor marktconcentratie en hogere consumentenprijzen. Er werd brede steun uitgesproken voor het verduidelijken van het *Innovation Shield* en het waarborgen van voorspelbaarheid en transparantie, met name voor grensoverschrijdende fusies. De Commissie zal de richtsnoeren verder aanscherpen, met als doel definitieve vaststelling eind 2026.

Chips Act 2.0

(Beleidsdebat)

Het Raadsvoorzitterschap vroeg de lidstaten hoe de herziene Chips Act soevereiniteit, concurrentievermogen en internationale samenwerking het best in

balans kan brengen. Ook vroeg het voorzitterschap in welke segmenten van de waardeketen Europa wereldwijd leiderschap moet nastreven, weerbaarheid moet vergroten en kwetsbaarheden moet verkleinen. De Commissie benadrukte dat de focus van de herziening van de Chips Act toeziet op meer vraagsturing, met bijzondere aandacht voor toekomstige productie, AI-toepassingen en strategische autonomie.

Nederland sprak steun uit voor de Chips Act 2.0 en pleitte tegelijkertijd voor een realistische en samenwerkingsgerichte benadering, met name op het gebied van AI en cloudtoepassingen. Nederland benadrukte dat strategische autonomie niet gelijkstaat aan zelfvoorzienend zijn: Europa moet zich richten op punten waar het wereldwijd onmisbaar kan zijn, zoals geavanceerde halfgeleiderapparatuur, fotonica en chipontwerp. Daarnaast pleitte Nederland voor een bottom-up benadering bij de selectie van Strategische Projecten, waarbij industrie en excellentie leidend zijn. Bestaande investeringen in test-productiefaciliteiten moeten een duidelijk pad krijgen om op te schalen.

Lidstaten waren het eens over het belang van samenwerking met betrouwbare partners, maar verschilden van mening over de mate waarin moet worden samengewerkt met partners buiten de EU. Ook was er brede steun om de sterke Europese positie in onderzoek & innovatie op te schalen naar industriële commercialisatie, zodat onderzoek ook leidt tot productie binnen de Europese Unie. Bovendien was er breed draagvlak voor het instrument Strategische Projecten, waarmee de Commissie projecten van strategisch belang aanwijst die in aanmerking komen voor EU-financiering en co-investering door lidstaten en bedrijven. Daarbij pleitte Nederland, net als andere lidstaten, voor een meer bottom-up benadering. Tenslotte wezen veel lidstaten op het belang van coherentie met andere EU-initiatieven, zoals de *Critical Raw Materials Act*, de *Industrial Accelerator Act*, en de spaar- en investeringsunie.

Economische veiligheid en concurrentievermogen
(*Lunchdebat*)

Het voorzitterschap verzocht de lidstaten te reflecteren op de rol die industriebeleid moet spelen in het versterken van de Europese economische veiligheid. De Commissie gaf aan een aantal prioriteiten te zien, namelijk vermindering van barrières in de interne markt, mitigatie van risicovolle strategische afhankelijkheden, en een bredere inzet van bestaande handelsinstrumenten. De Commissie ziet ook betere monitoring van economische veiligheidsrisico’s als een belangrijk onderdeel hiervan.

Nederland heeft aangegeven de toenemende samenhang tussen economische veiligheid, industriebeleid en handelsbeleid te herkennen. Versterking van het concurrentievermogen en diversificatie via samenwerking met gelijkgestemde landen is daarbij van essentieel belang. Om de risico’s op economische veiligheid beter te kunnen adresseren, gaf Nederland aan dat samenwerking met het bedrijfsleven en het verbeteren van de uitwisseling tussen lidstaten en Commissie van informatie over economische veiligheid noodzakelijk is.

Verschillende lidstaten benadrukten het belang van grondige risicoanalyses van kwetsbaarheden in waardeketens. Ook pleitten enkele lidstaten voor snelle, daadkrachtige maatregelen om strategische belangen te beschermen. Een aantal lidstaten waarschuwde voor de risico's van een te gesloten markt en benadrukte het belang van juridische zekerheid, onder meer via internationale handelsakkoorden. Een terugkerend thema in de discussie was het gebrek aan informatiedeling tussen lidstaten over economische veiligheid. Daarbij wezen meerdere lidstaten op de noodzaak voor betere informatieveiligheid om uitwisseling te kunnen faciliteren.

Diversenpunten

Ondernemingen in Moeilijkheden
Nederland vroeg, samen met tien andere lidstaten, een diversenpunt aan over de definitie van ondernemingen in moeilijkheden in de Groepsvrijstellingsverordening (AGVV) en de Richtsnoeren voor Reddings- en Herstructureringssteun (RRH). De Commissie noemde in haar reactie de zorgen van de lidstaten te erkennen en gaf aan te zorgen voor verduidelijking en flexibiliteit te bieden in zowel de AGVV en de RRH. Dit wil de Europese Commissie doen door middel van twee parallelle trajecten: 1) onder voorwaarde quasi-eigen vermogen mee te nemen onder het eigen vermogen 2) verruiming en verbreding van de uitzonderingspositie voor kleinere innovatieve ondernemingen voor steunmogelijkheden. Hiermee denkt de Commissie voldoende tegemoet te komen aan de oproep van de lidstaten. Het kabinet is erg tevreden met deze initiële reactie van de Commissie en zal zich blijven inzetten voor dit dossier.

Critical Chemicals Alliance

Frankrijk had, met steun van Nederland, een diversenpunt over de *Critical Chemicals Alliance (CCA)* aangevraagd en riep daarin de Commissie op tot snelle en adequate implementatie van de aanbevelingen van de CCA. De Kamer wordt halverwege oktober geïnformeerd over de uitkomsten van de werkgroepen van de CAA in de Kamerbrief Integraal beeld aanpak industrie.

Kritieke grondstoffen

In een informerend diversenpunt lichtte de Commissie toe dat snelheid wordt gemaakt met de ontwikkelingen rondom het Europees Centrum voor Kritieke Grondstoffen (*CRM Centre*). Het CRM Centre zal naar verwachting inzetten op Europese leveringszekerheid van kritieke grondstoffen langs vier pijlers: voorraadvorming, vraagbundeling van bedrijven richting producenten, coördinatie van financieringsinstrumenten voor kritieke grondstoffenprojecten, en monitoring en kennisopbouw over waardeketens. Het kabinet is goed aangehaakt op de ontwikkelingen en volgt deze op de voet. Wanneer een voorstel gepubliceerd wordt de Kamer langs gebruikelijke weg geïnformeerd.

Emissiehandelssysteem

Oostenrijk had een diversenpunt over het Emissiehandelssysteem (ETS) aangevraagd en stelde daarin dat het ETS een risico vormt voor het concurrentievermogen van de Europese industrie. Nederland en een groep andere lidstaten pleitten daarentegen voor een sterk en voorspelbaar ETS als hoeksteen van het concurrentievermogen. Daarnaast wees Nederland erop dat de discussie over het ETS plaats moet vinden in de Milieuraad en niet in de Raad voor Concurrentievermogen.